The Journal of Academic Social Science Studies

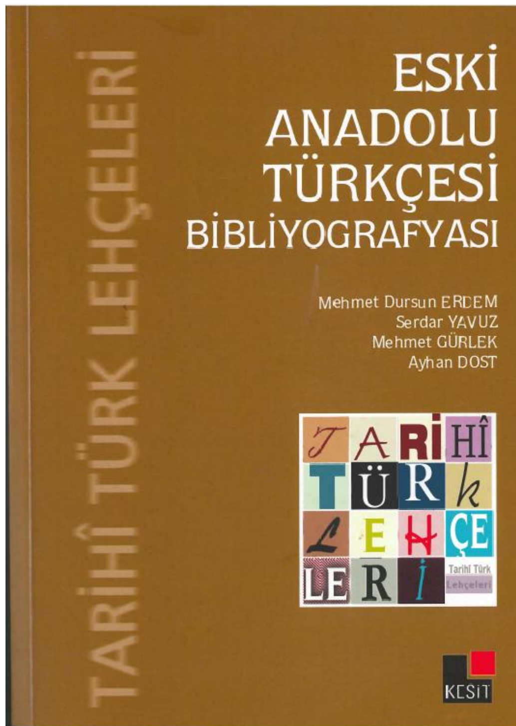
JASSS

International Journal of Social Science
Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2606
Number: 29 , p. 499-502, Autumn III 2014

Mehmet Dursun Erdem, Serdar Yavuz, Mehmet Gürlek, Ayhan Dost (2013), *Tarihî Türk Lehçeleri-Eski Anadolu Türkçesi Bibliyografyası*, Kesit Yayınları, İstanbul, 271 s., ISBN: 975-605-4467-46-3

Okt. Serdar BULUT
Giresun Üniversitesi Türk Dili Bölümü

Eski Anadolu Türkçesi başlangıç ve bitişi tam olarak belli olmamakla birlikte 13 ile 15. yüzyıllar arasını kapsayan Anadolu sahası dilinin genel adıdır. Eski Anadolu Türkçesi dil yapısı hususiyetiyle Türkçenin tarihi seyri içinde önemli bir yere sahiptir. Bu dönem eserlerinin gramer yapısı ile eser ve yazarlarının özellikleri de son derece dikkat çekicidir. Bu dönem için geçmişte "Eski Osmanlıca, Eski Türkiye Türkçesi" gibi adlandırmalar yapılmışsa da günümüzde bu dönem "Eski Anadolu Türkçesi" olarak bilinmektedir. Bu dönemi yansıtan dille birçok kitap, makale gibi akademik çalışma yapılmakla birlikte, 20. Yüzyılla beraber bu dönemde yapılmış eserler üzerine de pek çok çalışma yapılmıştır. Son yıllarda dergi sayısının artmasıyla beraber akademik düzeydeki çalışmalar da artış göstermiştir. Özellikle lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki tez çalışmaları da bu artışın doğal nedenlerindendir.

Eski Anadolu Türkçesi üzerine yerli ve yabancı Türkologlar tarafından çok sayıda çalışma yapılmıştır. Yapılan tüm çalışmalar Eski Anadolu Türkçesinin dil yapısını ortaya koymaktadır. Dönemle alakalı genel olarak çalışmalar

bilinmekle beraber birçoğundan herkesin haberi olamamaktadır. Bu sebeple Eski Anadolu Türkçesiyle alakalı yapılan çalışmaların derli toplu bir formata getirilmesi şart olmuştur. Çünkü akademik hayata hizmet etmesi beklenen çalışmalar gözden uzak kalmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi üzerine çalışacak araştırmacıların daha önce yapılan çalışmalara hızlı bir şekilde ulaşmalarını hedefleyen Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem, Dr. Serdar Yavuz, Dr. Mehmet Gürlek ve Ayhan Dost *Eski Anadolu Türkçesi Bibliyografyası (2013)* isimli bibliyografya çalışmasını kaleme almışlardır. Alanla ilgili daha önce böyle bir çalışmanın yapılmadığını düşünürsek Eski Anadolu Türkçesi Bibliyografyası isimli çalışma alandaki boşluğu kapatacaktır.

Bibliyografya "Kitap ve makale bilgisi" anlamına gelmektedir. Herhangi bir konu hakkında çalışmak isteyen araştırmacının ilk yapacağı iş, çalışmayı düşündüğü alan üzerine yazılmış olan kaynaklara ulaşmaktır. Araştırmacıların kısa vadede birçok kaynağa ulaşarak çalışmalarını sonuçlandırmaları *Eski Anadolu Türkçesi* gibi bibliyografya çalışmalarıyla mümkün olmaktadır. Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem, Dr. Serdar Yavuz, Dr Mehmet Gürlek ve Ayhan Dost'un bibliyografya çalışmaları da Eski Anadolu Türkçesi adına yapılan önemli bir çalışmadır. Çünkü alanla ilgili yapılanları bilmek, yeni şeyler yapmak adına faydalı olacaktır.

Eserde iç kapaktan sonra kısaltmalar, sunuş, giriş, bibliyografya ve özel isimler dizini gelmektedir. Eserin bir sayfalık "Sunuş" bölümünü Prof. Dr. Hayati Develi gerçekleştirmiştir. Develi bu bölümde Eski Anadolu Türkçesi'nden ve yapılan bibliyografya çalışmasının öneminden bahsetmiştir.

"Giriş " bölümü 9 ile 11. sayfalar arasında yer almaktadır. 3 sayfayı bulan giriş bölümünde Eski Anadolu Türkçesi ve bibliyografya üzerinde durulmuştur. Yazarlar ayrıca bu bölümde Bibliyografya bölümünü nasıl oluşturdukları ile lisansüstü tezler, kitaplar ve makalelerin künyelerini nasıl oluşturduklarının da bilgisini vermişlerdir. "Giriş" bölümünde çalışmanın amacı, kapsamı ve önemi hakkında da ayrı bölümler açılabilirdi. Fakat bu durum çalışma için bir dezavantaj olmamakla birlikte eklenmesi isteğe bağlı özel bir olaydır.

13 ile 237. Sayfalar arasında yer alan "Bibliyografya" bölümü çalışmanın en önemli yeridir. Bu bölümde yazarlar Eski Anadolu Türkçesine ait 2578 çalışmanın künyesini vermişlerdir. Bu çalışmalar, dönemle ilgili lisans ile lisansüstü tezler, kitaplar, makaleler ve sempozyum bildirilerinden oluşmaktadır. Bibliyografya kısmında lisansüstü tezlerle alakalı künye verilirken çalışmayı hazırlayanın adı verildikten sonra, çalışmanın ismi, ait olduğu üniversite, ait olduğu program (Yüksek lisans, doktora), hazırlandığı yer ve tarih sırasıyla verilmiştir. Kitap ve makalelerin künyesi ise, yazar soyadı,

adı, eserin adı, yayınlandığı yayının adı, cilt (veya yıl) /sayı (ay kısaltması, tarih), sayfa sırasına göre düzenlenmiştir. Çalışmaya yazarlarının da belirttiği üzere 1980 yılından önce yapılan makale ve kitapların künyesi de eserlerle alakalı bakış açısı oluşturması sebebiyle dâhil edilmiştir. Ancak 1980 öncesi çalışmaların bazılarında basım yerleri ve sayfa aralıkları verilmemiştir. Bu durumun 1980 öncesi yapılan çalışmalara ulaşmadaki zorlukların neden olduğu açıktır. Bu durum çalışma için bir dezavantajdır. Ayrıca bibliyografya bölümünde verilen çalışmaların kitaplar, makaleler ve tezler şeklinde ayrılmamış olması da bir eksiklik oluşturmaktadır. Bibliyografya çalışmalarında izlenen formata uyulmuştur. Fakat bu şekilde bir ayrıma gidilmiş olsaydı çalışmaya farklı bir hava katılırdı. Çalışmalar yapıldığı alana göre "dil, edebiyat, halkbilim" gibi bölümlere ayrılsalardı araştırmacılar açısından daha faydalı olurdu. Fakat bunlar çalışmanın büyüklüğü yanında çok küçük ayrıntılardır. Her şeyin ilki denemedir ve küçük ayrıntıların üzerinde durulmamalıdır. Çünkü bu çalışma alanla ilgili yapılan ilk bibliyografya çalışması olduğu için çok özeldir.

Eserde 239-271. sayfalar arasında esere ayrı bir hava katan "Özel adlar dizini" yer almaktadır. Böyle bir dizinin yer alması bibliyografya çalışmaları açısından son derece önemlidir. Bu dizinde Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış eserlerin adı, yazarları ile eser üzerinde çalışanların isimleri alfabetik olarak verilmiştir. Bu bölümde özel adlar çalışmalarda yer aldığı gibi hiç değiştirilmeden verilmiştir. Böylece orijinallik sağlanmıştır.

Eserde yararlanılan kaynaklarla ilgili bir kaynakça verilmemiştir. Eserin bibliyografya çalışması olması vesilesiyle kaynakçaya herhangi ihtiyaç duyulmamıştır. Ama bibliyografya çalışmalarında da herhangi bir kaynakça bölümü olması faydalı olacaktır. Ayrıca küçük de olsa bir sonuç bölümü her çalışma için önemli bir ayrıntıdır. Fakat bibliyografya çalışmalarında böyle bir format olmaması sonuç bölümünü mecbur kılmamıştır.

Eski Anadolu Türkçesiyle alakalı her gün yeni bir çalışmanın yapılabileceğini varsayarsak elimizdeki bibliyografya çalışması bir bitiş değil yeni bir başlangıçtır. Fakat günümüze kadar yapılan çalışmaların sistematik kazandırıldığı önemli bir başlangıçtır. Birkaç sene sonra yazarları tarafından güncelleştirilmesi, araştırmacılar açısından faydalıdır. Eski Anadolu Türkçesiyle alakalı bir boşluğu ortadan kaldırmıştır. Böyle önemli bir çalışmayı bilim âlemine kazandıran Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem, Dr. Serdar Yavuz, Dr. Mehmet Gürlek ve Ayhan Dost'a teşekkürlerimizi iletmekle birlikte yeni çalışmaların yapılmasını ve güncellenen Eski Anadolu Türkçesi

Bibliyografyası'nda yer almasını diliyorum. Çünkü bibliyografya çalışmaları araştırmacılara her açıdan kolaylık sağlamaktadır. Türkoloji sahası böyle özgün çalışmalara ihtiyaç duymaktadır.